

SIDE

Eesti raudtee- ja posti-telegraafi-telefoni-teenijate kutse-organisatsioonide häälekandja

Tellimise hinnad:	Ilmub 1—2 kord kuus	Kuulutuste hinnad:
Aastas postiga Mk. 200.—	Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, ladudes, raudtee- ja posti-telegraafi-teenijate kutseorganisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil.	1/1 lehekülge Mk. 3000.—
Poolaastas „ 100.—	Toimetus ja talitus:	1/2 lehekülge „ 1500.—
Üksik number	Tallinnas, Tehnika t. 16. Telefon Balti keskj. 201.	1/4 „ „ 750.—
20 mk.		1/8 „ „ 400.—
		Tekstis 50% kallim.

Nr. 2

Veebruar 1926 a.

III. aastakäik

Kas riigiteenijad lähevad eelseisvatele Riigikogu valimistele iseseisva nimekirjaga?

Kellega tuleks neil valimistele minnes ühineda?

Teise Riigikogu volitused mööduvad mõne kuu pärast, mille järele peagi uue parlamendi valimiste eel seisame. Ükski teadlik kodanik ei tohiks jääda passiivseks seal, kus otsustamisele tuleb küsimus, kes saavad lähema kolme aasta peale riigielu äramääratajateks. Asutava kogu ja esimese Riigikogu valimistel usaldasid kodanikud oma huvide kaitse puhtpoliitiliste rühmade hoolde. Kuid juba teises Riigikogus esinevad kõrvuti poliitiliste rühmadega ka apoliitilised rühmitused, nagu asunikud, tüürikud, demobiliseeritud sõjamehed j. t. Millised asjaolud õigustavad viimaste tekkimist, kes parlamendis omale ka eluõigust nõuavad?

Tegelik elu näitab, et Riigikogu poliitilised rühmad, olles seotud erakonna kitsa programmiga, ei suuda või ei soovi kõigi kodanikkude huviseid ühevõrdselt kaitsta ja satuvad mõnikord isegi vastollu riigihuvidega. Kaitstes ainult ühe kihi huviseid, tuuakse ohvriks teise huviseid ehk rajatakse ühe õnneteise õnnetusele. Sarnasesse ohvritalle olukorda on sattunud riigiteenijad, kelle viletsat seisukorda seni ükski Riigikogu poliitiline erakond tõsiselt kaalumisele võtnud ei ole, vaatamata selle peale, et möödunud valimistel riigiteenijate pere oma hääle nende rühmadele andis. Peavad siis riigiteenijad, eelseisvatele valimistele minnes, jälle hääletama nende poolt, kes ainult tunnustavad riigiteenijate viletsust, kuid selle kõrvaldamiseks sõrmegi ei ole liigutanud? Olles rängalt pettunud oma lootustes leida kaitset poliitiliste erakondade poolt, ei või riigiteenijad enam lubada, et nende hääletega spekuleeritakse. Nüüd tulevad hääled anda niisugustele rühmadele, kes riigiteenijate

olukorda tunnevad ja seda olukorda tõsiselt parandada tahavad. Et aga sarnast rühma praeguses Riigikogus üleüldse ei ole, siis tuleb riigi- ja omavalitsuse teenijatel moodustada uus rühm, kuhu kuuluks riigi- ja omavalitsuse teenijad, tüürikud, demobiliseeritud ja vigastatud sõjaväelased, kus siis ühise nimekirjaga valimistele minnes kuni 10 esitajat võiks Riigikogusse saata.

Erakonna-mehed ei või loomulikult leppida apoliitiliste rühmade kujundamisega ja näevad selles asjata killustamist, mis parlamendi töö edukuse peale halvavalt mõjuvat, kuna väikesed rühmitused seal midagi positiivset ära teha ei suutvat. Peale selle puuduvat neil, palga küsimus välja arvatud, teistes küsimustes kindel orientatsioon.

Need väited ei ole õged sellepärast, et ühine valimisnimekirja likvideerib senised väikesed rühmitused, koondades viimaseid enese ümber, mis täitsa loomulik peaks olema, kuna nimetatud rühmituste sihid ja huviseid üksteisega suhtuvad. Selle poolt räägib ka tegelik elu, mis on näidanud, et linna omavalitsustes (näit. Tartu linnavalikogus) ametnikud, demobiliseeritud sõdurid ja tüürikud, töötades ühise rühmana, väga hästi üksteisega sobivad. Kui kardetakse, et sel rühmal puudub poliitiline pale ja sellepärast üldriiklikkudes küsimustes ei suuda orienteerida, siis ei tarvitse ka seda siin karta, sest riigihuviseid seisavad ametnikkudele sama lähedal, kui poliitilistelgi erakondadel ja ei saa ometegi poliitiliste erakondade tõendamata tulla, nagu oleks riigihuviseid kaitse ainult nende monopoliks. Kui riigi- ja omavalitsuse ametnikud keerulise riigiaparaadiga ümber oskavad käia ja seda isegi juhtida,

siis ei muutu nad ometegi Riigikogusse mineku tagajärjel mannetumaks, vaid küll ümberpöörduvalt, — võivad seal kasulikka praktilisi näpunäiteid anda selle kohta, mis-sugused parandused ja muudatused tuleksid ette võtta, et see aparaat hästi töötaks.

Terve rida aastaid kannatusi on paremaks tõenduseks, et poliitiliste rühmade peale ei või riigi- ja omavalitsuse teenijad kuigi palju lootusi veeretada. Seda näeme ka nüüd, kus riigiteenijate uute palgade makspanekuga viivitatakse, kus erakondade häälekandjad, eriti Tallinna omad, igapäev suurt kõmu teevad, kuid Riigikogus ei mõ-

eldagi seda küsimust üles võtta. Sellepärast teadku iga riigi- ja omavalitsuse ametnik ja teenija, et erakonnad kaitsevad ainult oma kihi huvisid ja sinu huvid jäävad kaitseta seniks, kui sa ise enese kasuks sõrme ei liiguta ja teiste sabas vaeselapsena sõrgid. Loobuge neist ja lähme ise ühes meeliitlastega — üürnikkudega, demobiliseeritud ja vigastatud sõjaväelastega — ühise nimekirja all eelseisvatele Riigikogu valimistele. Kui meie esitus Riigikogus tõeks on saanud, küll siis ka teisi liitlasi seal enesele leiame, mis meid tugevaks teeb.

H.—ik.

Riigiteenijate kutseorganisatsioonide tähtsus riiklik-ühiskondlikes elus.

Riigiteenijate kutseühisusline liikumine Eestis ei ole kuigi vana, vaid uudne nähtus meie riiklik-ühiskondlikus elus, mis tõsiselt tähelepanu väärrib ja õiglast ning objektiivset hindamist nõuab eriti nende poolt, kes on kutsutud ja seatud riigi ja rahva elus juhtivat osa etendama.

Kahjuks peab tähendama, et mõneltpoolt on riigiteenijate kutseorganisatsioonide ja nende juhtide kohta halvaks panevaid tähendusi tehtud ja põhjendamata arvamisid avaldatud, nagu tahaks nad maksma panna n. n. „komiteede süsteemi“, mis oleva korraga koospõlas ei olevat.

Sarnane arvamine on täitsa ekslik ja arusaamatuse vili, mille selgituseks olgu toodud järgnevad read.

Riigiteenijate kutseorganisatsioonid Eestis tekkisid tol ajal, kui Eesti iseseisvatele riigihoonetele aluspalgid pandi. Eesti rahva hinges pesitses ammust ajast juba iseseisvuse tung, kuid seda profsessi aitas kiirendada 1917 aasta revolutsioon, mille saavutuseks tuleb pidada ka praeguseid riigiteenijate organisatsioone.

Peale vabadussõja õnnelikku lõppu asus terve rahvas riigi seesmise elu organiseerimisele, et sõja ja revolutsiooni tagajärjel lagastatud maad vastu viia paremale tulevikule iseseisva demokraatliku vabariigi lipu all. Kogu rahvas rakendas ennast loovale tööle igauks omal alal ühise sihi saavutamiseks.

Riigiteenijad, seistes otsekohe riigihuvide teenistuses, andsid omalt poolt kõik, mis neil oli: kogemused, jõu ja parema tahtmise, et rasket riigivankrit liikuma panna. Riiklik-ühiskondliku elu huvides ja olude sunnil koondusid riigiteenijad kutsealal oma kutseorganisatsioonidesse samuti, kui kõik teised

kutse alal töötavad kihid: põllupidajad, töösturid, õpetajad, rohuteadlased, kaupmehed jne. Kas see oli otstarbekohane, seda näeme edaspidi, kuid juba nüüd peab tunnistama, et riigiteenijate kutseorganisatsioonide peal lasuvad tähtsad ülesanded ja seda mitte üksnes kutse alal, vaid ka riiklikus elus.

Riigiteenijate kutseorganisatsioonid töötavad oma põhikirja piirides, mis on registreeritud vastavate kohtuasutuste poolt. Pruugib ainult pilku heita põhikirja, kust vastu peegeldub terve tegevusprogramm ja sihid, et selgusele jõuda, kuhu nad tüüri- vad. Sealt leiate: ühingu siht on — hooldada liigete majandusliste, vaimliste ja kutseliste huvide eest; valvata, et töötingimused maksvate töökaitse seadustega kooskõlas oleks, et liikmed kutse- eetika vastu ei eksiks. Ühing muretseb ja soovibab liigetele kohti, avab raamatukogusid, kooperatiive, korraldab kursuseid, abiandmist, peab referaate, ehitab ühiselumaju, sanatooriume, lahendab konflikte liigete eneste ja liigete ning asutuste ülemate vahel jne. jne.

Mis siit selgub? Siit selgub — 1) et riigiteenijate kutseorg. tegevus on kindlate juhtnööride abil kindlatesse piiridesse surutud, kust üle astuda ei saa, 2) et organisatsiooni põhikiri on rajatud liigete vastastiku omaabi korraldamise peale, 3) et organisatsioonide sihid ei käi vastu riiklik-ühiskondlikkudele sihtidele ja huvidele, vaid küll täiendavad üksteist ja 4) et organisatsioonist on täitsa välja jäetud partei-poliitika. Need neli momenti määravad ära riigiteenijate kutseorganisatsioonide seesmise elu sisu ja jäävad vankumata juhisteks organisatsiooni juhtidele.

Võidakse ju väita, et mõned organisatsioonid ja juhid astuvad neist piiridest üle,

kutsudes esile soovimata tagajärgi. See võib ka õige olla, kui arvesse võtame, et ka seadustest ja määrustest üleastumisi ette võib tulla kas teadlikult, või teadmata, kuid sellele järgneb vastav seaduslik karistus. Õnneks on senini sarnaseid kõrvalekaldu misi õige harva ette tulnud, mida peab küll organisatsioonide tegelaste aktiivasse kirjutama, kes on suutnud õiget rada näidata, ja komistuskivid kõrvaldada. Et aga meie kutseorganisatsioonide ajalugu veel õieti noor on ning juhtidel kogemused puuduvad, siis tohiks küll andeksantavad olla eksimised ning vääratused, kui vähegi heatahtlikust üles saab näidatud nende poolt, kellega organisatsiooni tegelastel kokku tuleb puutuda. Leidub ju üksikuid ametkonna juhte ja asutuste ülemaid, kes õieti hindavad organisatsioonide tähtsust, kuid paljud neist ei suuda sellest veel mitte aru saada. Viimased näevad kutseorganisatsioonide tegevuses nende võimupiiridesse tungimist ja ei soovi kaasteenijate sooviavaldustega ning praktiliste näpunäidetega arvestada, kuigi ise ei suuda asutuses sarnast korda maksma panna, mis oleks tarvilik riigi huvides ja vastuvõetav teenijatele.

Riigiteenijate kutseorganisatsioonide tähtsus on tunnustamist leidnud küll mitmes õhtu-Euroopa ja Skandinaavia riikides, kus nende seadusandlisel teel vääriline koht on kindlustatud; ja nii tuleb ka Eesti demokraatlikus vabariigis nendega arvestada kui tähtsate teguritega riiklikus elus. Tegelikult ei näi ju ka mingisugust põhjust riigiteenijate eemaletõrjumiseks nende küsimuste arutamise, millised on seatud riigiteenijate huvidega, kuna riigiteenija riigi huvidega orgaaniliselt seotud on, tegutsedes ise riigi huvides.

Paraku on Eestis suudetud senini ainult ühel juhtumisel seadusega riigiteenijate organisatsioonide esitaja osavõtt läbi viia ja nimelt pensioniseadusega. Aga kui lõpmata palju on neid küsimusi, milliste otstarbekohane lahendamine ja elluviimine vajaks just

riigiteenijate organisatsioonide kaasabi ja osavõttu. Nimetan siin mõned neist:

1) riigiasutuste töölihtsustamine ja koosseisude kokkutõmbamine;

2) riigiteenijate palkade normeerimine;*)

3) puhkused ja

4) riigiteenijate hindamine (atestatsioon) jne. Kõik need küsimused on riikliku tähtsusega, kuna nendega on ühtlasi seotud ka riigiteenajate huvid, milline asjaolu ei luba riigiteenijate kutseorganisatsioonidel üksikõiksel eemale jääda. Lihtne oleks ju riigiteenijate kutseorganisatsioonide seisukoht siis, kui nad asetaks endid riigiga sarnasesse vahekorda, nagu eratöö-kapitaaliga. Siis tuleks neil nõuda riigilt: — koosseisude suurendamist, palkade kõrgendamist, puhkuste rohkust ja töötundide vähendamist. Kuid selles just seisabki riigiteenijate kutseorganisatsioonide mõte ja riiklik-ühiskondl. tähtsus, mida senini kahjuks vääriliselt hinnata ei ole suudetud. Kui riigiteenijate kutseorganisatsioonid ainult sarnaste nõudmistega välja tuleks, siis võiks väga täbarasse olukorda sattuda riik, kelle huvides ju riigit. kutseorganisatsioonid ise tegutsevad — nad saagiks selle oksa katki, mille peal ise seisavad. Et seda kunagi ette ei tuleks, siis peab riigiteenijate esitusele võimalus antama eelmainitud küsimuste lahendamise osa võtta, mis paremaks pandiks oleks, et kutseorganisatsioonid põhjendamata ja võimalute nõudmistega ei esineks. Sarnase korra maksmapanemine annaks tähtsaid praktilisi tagajärgi eriti riigiasutuste seestmistest korraldustes, kus mõndagi muudatust soovida tuleb.

Kas riigiasutuste koosseisud kokkutõmbamist või suurendamist praegusel ajal nõuavad, selle kohta puuduvad riigit. kutseorganisatsioonil täpsed andmed seni, kui neile ei saa võimaldatud sellele küsimusele ligidale pääseda. Sel küsimusel on aga riiklikus elus suur tähtsus ja seda ei suuda otsustarbekohaselt lahendada ei Vabariigi Valitsus, ega Riigikogu, nagu tegelik elu näidatud. (Järgneb).

E. R. Liikumise osakonna jaama-ametnikkude kutseühisuse V järjekorraline kongress Tartus

27. ja 28. jaanuaril 1926. a.

Ühisuse juhatuse poolt kokkukutsutud kongressist olid osa võtma ilmunud 247 ühisuse liikme

hulgast põhikirja § 15 põhjal valitud 46 saadikut.

*) Eliigiteenijate palkade normeerimisel, nagu lugejatel teada, ongi juba teenijaskonna organisatsioonidele sõna antud. Artikkel oli kirjutatud enne, kui seda veel polnud. Toimetus.

Administratsiooni esitajatena olid kohal riigi laiaroopalise raudtee liikumise osakonna ülem A. Reiman, tuludekontrolli juhataja K. Saar ja III jsk. liikumise revident A. Murri.

Päevakorras oli 22 punkti, millest tähtsamad: Priikorterite ja korteriraha küsimus.

Vormiriietega varustamise ja vormi muutmise eest.

Preemia küsimus kaupade peale- ja väljaloomise eest.

Palkade maksmine jaamaülemate kaudu.

Dokumentide äraandmise raamatu seer. nr. 624 ja era-teeharudele etteandmise lehtede seer. nr. 127 ja 128 ärakaotamise küsimus.

Käsu kirja nr. 422 osalise muutmise küsimus.

Juurdlus- ja korterikomisjonidest osavõtmise küsimus.

Priisõidu piletite küsimus; liiniteenijatele toiduainete muretsemiseks piletite andmise tarvidus; II kl. antavad piletid jne.

Liini ametnikkude palgast 10 prots. mahaarvamise küsimus.

Jaamade klassimine töö järele.

Väljatöötamisel olev uus palgaastmete jaotus ühisuse tegevuse ülevaade, aruanded ja eelarve.

Keskühingu tegevuse ülevaade.

Valimised 1926. a. peale ja liikmemaksude kindlaksmääramine.

Kongressil ülesvõetud küsimused.

Kohalilmunud saadikute arvu järele, vastavalt põhikirjale, koosolekut otsusevõimuliseks tunnistades, avas ühisuse esimees hr. Seeberg kongressi kell 10.20 tervituskõnega, milles soovis, et kongress asuks rahulikult eeloleva suure töö läbiarutamisele, ühtlasi meele tuletades möödunud aastal surma läbi lahkunud kaasvõitlejaid: *August Rosenfeldt'i, Johan Leppik'ut ja Anton Koik'i*, et pannes nende austamiseks püsti seis-tes laulda „Eesti vaprad vanemad.“

Järgmisena võttis sõna liikumiseosakonna ülem hr. Reiman, kes, tervitades kokkutulnuid, soovis kongressile kõigis tema töödes parimat kordaminekut.

Mandaatkomisjoni valiti ühel häälel F. Nolk, J. Nuutson ja J. Sastok.

Kongressi juhatajaks valiti H. Tats, tema abideks R. Seeberg ja J. Sisask.

Sekretäriks A. Pütsep, tema abideks: P. Simson, J. Sulg ja K. Müller.

Päevakord võeti vastu mõningate muudatus-tega ühel häälel. Samuti võeti vastu ka kodukord.

Ülevaatega ühisuse tegevusest esines pikemalt ühisuse asjaajaja R. Ojason, tutvustades saadikuid olukorraga ja raskustega, milles on tulnud tegutseda, väitas aruandja, et siiski on suudetud kõiki asju enam-vähem rahuldavalt lahendada peale mõnede üksikute. Konstateerib, et liikmete osavõtt ühisuse tegevusest on leige, mis-sugune nähtus peaks kaduma. Laiaroolalise raudtee valitsusega on läbikäimine igatpidi hea, kuid kitsaroolisega jätab veel mõndagi soovida.

Aruandest selgub, et ühisusel on olnud läinud aastal 247 liiget; aasta algul oli kassas pu-
hast raha mk. 134.959,50; sissetulekuid mk. 157.871,50, väljaminekuid mk. 130.896,50, — pu-
hast raha kassas 31. detsembril 1925. a. mk. 161.923,50; inventuuris — mk. 46.200 — ja III
osak. riigi võidulaenu piletites mk. 11.500.

Omavahelise abiandmise kassa aruandest sel-
gub, et kassal on olnud liikmeid kokku 104. Ra-
haline läbikäik: ülejäák eelmisest aastast mk. 36.250; saadud prots. — mk. 5.699.—; sisse tul-
nud liikmemaksudest mk. 12.840.—; väljamine-
kuid mk. 18.820.—; puhast raha kassas 31. det-
sembril mk. 35.969.—.

*Prii korteri, kütte ja valgustuse saamise kü-
simust* selgitas pikemalt R. Ojason, toonitades,
et ametnikud peaksid saama prii korteri, kütte
ja valgustuse. Toodi ette näitusi, kus mõnele
jaamaülema abidele pole korterit antud, ehkki
korteriid jaamades olemas. Tehti ettepanek, et
ka tagavaraagendid ja tehnilise liikumise kor-
raldajad saaks jaamaülemate ja nende abide
mõiste alla viidud vastav prii korteri, kütte ja
valgustuse saamise suhtes. Toonitati veel, et
prii küte ja valgustus peaks välja antama na-
tuuris, normides, mis ette nähtud ametruumi-
dele.

Küsimust pikemalt läbi arutades, võeti vastu
ühel häälel järgmine resolutsioon:

„Jaama ametnikkude kongress, ära kuulates
ühisuse juhatusse seletusi ja kõigekülgselt läbi
kaaludes priikorterite küsimust, tuli järgmisele
otsusele:

Kuna praegune priikorterite, kütte ja valgus-
tuse varustuse andmine, jaamaülematele ja nende
abidele, Riigi Teatajas nr. 1/2 — 2. 1. 1923. a. ja
nr. 85/86 — 4. juulist 1924. a. väljakuulutatud
seadusega kooskõlas ei ole, tuleb valitsuse ees
esineda ettepanekuga, et

a) priikorterite saajatele, kütte ja valgustuse
varustus saaks välja antud natuuras, küttekol-
lete arvu järele täies ulatuses, ametiruumide va-
rustuseks kindlaksmääratud normides. Kui see
osutuks aga võimatuks, siis — välja anda vas-
tav suma rahas;

b) Igasugused korduvad korterite liigitami-
sed ja segased mõisted küttekollete, s. o. ahjude,
pliidide kohta, tulevad kõrvaldada; samuti ka sel-
lega kaasaskäivad sagedased tagantjärele pal-
gast mahaarvamised, kui seaduses ettenägemata
nähtused, mis ametnikke võimatu raskesse seisu-
korda asetab, nagu see viimase liigitamise jä-
rele paljudele osaks saanud.

c) Et ametnikkudele, kelle palgast korterite
ümberliigitamise kordadel mahaarvamised teh-
tud, saaks maha arvatud summad tagasi makstud.

d) Kõik küttekolded, mis pole ehitatud ots-
tarbekohaselt, tulevad ümber ehitada.

e) Jaamaülemate abidele, kes tänini veel ilma priikorterita, tuleks selle andmist korraldada viibimata.

II. Selle järele tuleks priikorteri ja küttega varustada eestkätt tehnilise liikumsie korraldajad, rongide liikumise korraldajad, tagavaraagendid, laekurid, kaubaladude ülevaatajad, telegrafistid, telefonistid ja kontori ametnikud.

Kui ülemalnimetatutele peaks võimata olema anda korterite puudusel korter, siis tuleks kõigile vastav tasu rahas maksta.“

Edasi — vormiriietega varustamise ja vormi muutmise küsimus.

Läbirääkimistel tõstetakse üles küsimus: 1) et jaamaülematele ja nende abidele välja anda raha, kuid see ettepanek saab poolt 10, vastu 22 häält ja on läbi kukkunud; 2) et bagaashilaekuritele, kes kauba laadimist toimetavad, saaks vormiriided välja antud. Poolt on häälteenus; seega vastu võetud; 3) et korrapidajatele saaks välja antud talimütsid ja viltsaapad. See küsimus kutsub esile pikemad läbirääkimised, kus ühed pooldavad nende väljaandimist, teised aga selle vastu räägivad. Vastu räägivad samuti ka valitsuse esitajad, kes toonitavad, et viltsaapad välimuselt rikuvad korrapidaja väljanägemist. Hääletamisel saab see küsimus poolt kõigest 2 häält; 4) et teenijad saaks varustuse eriti suveks ja talveks. vastu hääletab enamus, sellega läbi kukkunud; 5) et väljaantavatel mütsidel oleks nahksed sirmid. Poolt enamus, vastu ei olda; seega vastu võetud; 6) et palitutel võiks talvel nahksed — karvast — kraet kanda. Poolt enamus, vastu ei olda; seega vastu võetud.

Lõpuks võetakse vastu ühel häälel järgmine resolutsioon:

„Vormiriietega varustamise küsimust selgitades, väljaandmise korra, kui ka vormi muutmise kohta, ühisuse juhatuse seletusi ära kuulates, leiab kongress tarviliseks esineda valitsuse võimude ees järgmiste ettepanekutega:

1) Praegune riidevarustuse väljaandmise kord tundub ametnikkudele liiga raskena, sellepärast tuleks soovijatele ametnikkudele materjal ja õmbluse raha välja anda ja kohapeal valmistamine võimaldada, sellejuures peaks materjali väärtus ja omadus olema kui praegu vastavatele politseiameetnikkudele antav materjal.

2) Kõikidele jaamaametnikkudele, kes praegu riidevarustust ei saa, tuleks riided ehk vastav suma rahas välja anda, eestkätt aga tehnilise liikumise korraldajatele ja tehnilise liikumise kantselei ametnikkudele.

3) Riidevarustuse väljaandmise tähtaegadest tuleks täpselt kinni pidada ja varustus välja anda kandmisaja möödumisel ilma vaheaegadeta, kuni 6 kuud ja rohkem.

4) Praegu väljaantav riidevarustus, omaduse,

töö ja väljanägemise poolest jätab õige palju soovida. Iseäranis väljanägemine, ehk küll arvatavasti omapärane, on küllalt näotu ja sellepärast tuleks valmistada paremast materjalist:

Palitu pikkusega polest säärest sadik peaks olema mustast villasest riidest, samavärvilise ja samast riidest kraega, mis talvel võiks karusnahast olla. Seljapealt sisseõmmeldud voldiga ja põõnaga, nagu praegu politseiameetnikkudel. Ristlõikes taskutega, kahe rea nõõpidega. Varukad pealeõmmeldud tulpidega 18 cm. pikkusega. Üleni vooder, poolst kehast saadik vateeritud. Palitu kraet kui ka varukatulpe ümbritseb vabarnavärvilise kant.

Kuub mustast villasest riidest, samavärvilise püst kahekordse kraega, ühe rea nõõpidega, kahe rinna- ja kahe küljetaskuga, mis kaetud lappidega. Seljapealt vähe taljes, ilma põõnata, lõhkise sabata ja üleni voodriga. Kraet, taskulappe ja varukatulpe ümbritseb vabarnavärvilise kant.

Püksid mustast villasest riidest, samavärvilised kui praegused.

Müts läbimustast riidest, vabarnavärvilise kantidega, vähe laiema pealmise äärega kui praegu ja alumisel äärel embleem märgiga. Sirm mütsil nahast.

Kuue- ja palitukraed vabarnavärvilise kantidega, millel hõbevärvilisel nõõril, samavärvilised sisseõmmeldud väikesed teenistuse- ja erandmärgid.

Riidevarustuse saajate nimekirja täiendada bagaashilaekuritega, kes kaupade peale-mahalaadimist toimetavad.“

Kongressi pärastlõunasel koosolekul 27. jaanuaril oli arutamisel preemia küsimus kaupade peale- ja väljaloadimise eest.

Küsimust valgustas L. J. K. esitaja keskihingus Ed. Müllerhof.

Valitsuse esitajad omalt poolt selgitasid põhjuseid, miks seni jaamaametnikkudele preemiaid välja makstud ei ole. Toodi ette numbrilisi andmeid ning kõneldi, et seni kui lubatavad krediidid seda ei võimalda, ei saa preemiate väljamaksmist olla.

Preemiamaksu küsimuses võeti vastu ühel häälel järgmine resolutsioon:

„Kongress, läbi arutades igakülgsest preemia maksmise seadust ja selle seaduse alluva preemia maksmist: 1) leiab, et preemia maksmise seaduse alusel (R. T. nr. 109/110 — 1925. a.), neil teenijail, kes on tegevad kaupade sisse-, välja- ja ümberlaadimise ning kaupade valve alal, on täieline õigus preemiat saada; 2) protesteerib selle õiguse tundega vastuolu oleva nähtuse vastu, et ühedele teenijaist nende tegevuse läbi saavutatud kokkuhoidmiste eest maksetakse preemiat, teistele aga, pealegi nendele, kelle tegevuse läbi ka miljonid kokku hoitakse, seda ei makseta; 3) kohustab ühisuse ju-

hatust kõiki seadusega lubatud teid ja abinõusid tarvitama, et neile teenijaile, kes on tegevad kaupade sisse-, välja- ja ümberlaadimise ning kaupade valve jne. alal, maksetaks preemiat, milleks ühisuse juhatus peab esitama seaduste ja määruste tegevuse kava, ära näidates allikaid ja summasid, millede kokkuhoidud peaksid preemiate maksmiseks ära kasutatud saama.“

Palkade maksmine jaamaülemate poolt.

Läbirääkimistel selgus, et palkade maksmine jaamaülemate poolt kõigi osakondade teenijatele on küllalt koormav ja takistab nende peale pandud otsekoheste kohuste täitmist, kuna I kongressi sellekohases otsuses oli mõeldud palkade maksmine jaamaülemate poolt ainult neile alluvatele teenijatele. Võetakse vastu järgmine resolutsioon: „Kongress, läbi arutades palgamaksimise küsimust jaamaülemate kaudu ja arvesse võttes, et praegusel ajal, kus koosseisud viimase piirini, mõnes kohas isegi üle piiri, kokku tõmmatud, leiab, et palgamaksimine takistab jaamaülemaid nende otsekohesteid ülesandeid korraldada täitmast, millel võivad soovimata tagajärjed olla ja kohustab ühisuse juhatus vastavaid samme selleks astuma, et jaamaülemad palgamaksimisest vabastataks, välja arvatud palgamaksimine liikumise osakonna teenijaile. Kongress on arvamisel, et teised osakonnad peaks tundma endid moraalselt kohustatud olema oma teenijaile palgamaksimist ka ise korraldama, et ära hoida kulude tekkimist lisa palgamaksijate ametisse määramisega.“ Ettepanek võeti vastu hääle enamusega.

Järgjekorras: *Dokumentide äraandmise raamatu nimek. nr. 624 ja erateeharudele etteandmise lehtede nimek. 127 ja 128 ärakaotamise küsimus.*

Läbirääkimistel selgub, et dokumentide ära kaotamise raamat nimek. 624 ei täida tema peale pandud ülesandeid. Võeti vastu järgmine resolutsioon: „Kongress, välja minnes töölihtsustamise ja kulude kokkuhoidmise seisukohalt, ning arvesse võttes, et dokumentide äraandmise raamatu nimek. 624 — tarvitamisega seda eesmärki kätte ei saa, mis mõeldud, tunnistas selle raamatu tarvitamise otstarbetuks ja üleliigseks, ning kohustab ühisuse juhatus selle raamatu tarvitamisest äravõtmises vastavaid samme astuma.“ Vastu võetud ühel häälel.

Käesoleva küsimuse teise osa, s. o. erateeharudele etteandmise lehtede nimek. 127 ja 128 ärakaotamise üle raudteevalitsuse esitajate seletusi ära kuulates, otsustati päevakorras edasi minna, küsimust lahtiseks jättes.

Edasi: *Raudteevalitsuse käsikirja nr. 422 osalise muutmise küsimus.*

Küsimust valgustas ühisuse asjaajaja hr. Ojason, selgitusega esines raudteevalitsuse esitaja hr. Reiman, kes teatas, et raudteevalitsusel

on kavatsus juba lähemas tulevikus selle käsikirja osa, mis ette näeb perioodilisi eksame, ära kaotada, kuna alles jääks ainult kutselised eksamid, teenistusse astumisel.

Raudteevalitsuse esitaja seletust ära kuulates ja, et selle käsikirja mittesoovitava osa muutmise juba raudteevalitsuses teoksil, otsustati päevakorras edasi minna.

Juurdlus- ja korterikomisjonidest osavõtmise küsimus.

Pikalt selgitatakse küsimust korteri- ja juurduskomisjonidest osavõtmise asjus. Esitaja E. Müllerhof'i teade, et keskühing on asunud seisukohale, et juurduskomisjonist osavõtjale anda ainult sõnaõigus, kutsub esile pikemaid vaielusi nii poolt kui vastu. Raudteevalitsuse esitajad seletavad, et ainult ühele keskühingu esitajale antakse neis komisjonides hääleõigus.

Et vaielused ses küsimuses pikale venivad ja kongressi ruume teiseks otstarbeks tarvis, otsustatakse koosolekut jätkata teisel päeval, s. o. 28. jaanuaril.

28. jaanuaril avas juhataja H. Tats koosoleku kell 9.43.

Päevakorras 27. jaanuaril arutusega pooleli jäänud „*Juurdlus- ja korterikomisjonist osavõtmise küsimus.*“

Et sõnavõtjaid läbirääkimisteks ei olnud, resolutsioone vastuvõtmiseks ka ei esildatud, kongress otsustas küsimust lahtiseks jätta, päevakorras edasi minna.

Järgmisena: *Priisõidu piletite küsimus*: liini-teenijatele toiduainete muretsemiseks piletite andmise tarvidus; II kl. antavad piletid jne.

Üksmeelselt toonitatakse, et maal elavatel liiniteenijatel äraelamine milgil tingimisel odavam pole, kui linnades. Suuremal osal jaamadel on elutarvete leidmine kohapeal pea võimata. Leitakse, et proviisioonipiletite saamise tarvidus on hädatarviline.

Priipiletite küsimuses võetakse vastu järgmine resolutsioon:

„Silmas pidades, et liinil teenivatel ametnikudel kohapeal turgude puudusel ei ole võimalik endid varustada esimese järgu tarbeainetega, samuti ei võimalda praegused palgad raha eest sõitu ega suuremaid tagavarasid muretsema, esineb kongress sooviavaldusega, et liiniteenijatele, ühes perekonnaliikmetega, saaks välja antud iga nädal üks priisõidu pilet kahte lähemasse linna.“

II kl. antavate piletite küsimuse all tehakse ettepanekud, et veneaja eeskujul anda kantsleil alal töötavatele naisametnikkudele, nagu kontori-ametnikud, telegrafistid, telefonistid, II kl. priisõidu piletid.

Samuti soovitatakse, et II kl. piletite saajate nimestikku veel üles võetaks tehnilise liikumise korraldajad, kaubakontori juhataja abid ja tehnilise liikumise kontoriametnikud, telegrafistid,

telefonistid. Vastu võeti resolutsioon: „Kongress avaldab soovi, et maksvates määrustikkudes võetaks üles II kl. priipiletite saajate hulka tehnilise liikumise korraldajad, kaubakontori juhataja abid, telegrafistid, telefonistid ja tehnilise liikumise kontoriametnikud.“

Lüüriametnikkude palgast 10 prots. mahaarvamise küsimus.

Võeti vastu järgmine resolutsioon:

„Et maal ja alevites toiduained ja elutarbed mitte odavamad pole kui linnades, otsustas kongress kohustada ühisuse juhatust samme astuma vastavate võimude ees, et praegu maksvuselt oleva 10 prots. palgast mahaarvamine, mis iseäranis liiniteenijaile ülekohtusena tundub, tuleks ära jätta, alates 1. jaanuarist 1926. a.“

Jaamade klassidesse liigitamine töö järele.

Leitakse, et praegune jaamade jaotus klassidesse on ebatäpne ja ajast maha jäänud, muutunud töö tõttu. Klassimisel tuleb tingimata arvestada töörohkusega. Jaamade klassimise aluseks tuleks välja töötada „töönäitaja.“

Raudteevalitsuse esitaja hr. Reiman tutvustab kongressi Raudteevalitsuse kavade ja teatas, et valitsusel on juba praegu kavatsus jaamasid ümberklassida ja, et seal juures jaamade klassid mitte alla postiasutuste klasside ei langetaks ja, et edaspidi kõigist jaamade klassimise töödest saab kutseühisuse esitaja osa võtma kutsutud. Läbirääkimistel võeti häälteenamusega vastu järgmine resolutsioon: „Et jaamade töö aja jooksul muutunud, mille tagajärjel praegune jaamade klassidesse liigitus osutub ebaõiglasena, tunnustab kongress tarvilikuks ja otstarbekohaseks: 1) jaamade ümberliigituse klassidesse vastavalt 1925. a. tööle ja 2) seaduse maksmapanemist jaamade klassidesse liigitamise kohta, nagu see „R. T.“ nr. 159/160—1925. a. Posti-telegraafitelefoni asutuste kohta tehtud, kusjuures aluseks tuleks võtta kõik jaamade töö, mitte aga teenijate arv, mis jaamade tööd küllalt täpselt ei näita.“

Ülalnimetatud läbiviimiseks kohustab kongress ühisuse juhatust vastavaid samme astuma.“

Edasi: uus palgaastmete jaotus.

Keskühingus tehtud ja tehtavast tööst sellel alal andis pikema seletuse ühisuse esitaja keskühingus E. Müllerhof.

Selgitas ja tutvustas saadikuid väljatöötatud kavaga, mis kaugeltki ei rahuldavat jaamaametnikkude õiglasli nõudeid.

Peale pikema asjaarutuse võeti vastu resolutsioon: „Kongress, läbivaadates raudteeteenijate palga astmetesse jaotuse kava, leiab, 1) et teenijate palgaastmetesse paigutamisel ei ole arvesse võetud, vastavalt II. üleriiklise raudteelaste kongressi resolutsioonile ja ka valitsuse esitajate mitmekordsetele kinnitamistele, jaama-

ülemate, nende abide, tagavara agentide, tehnilise liikumise korraldajate, tehnilise liikumise kontoriametnikkude ametite ülesandeid, vastust ja töö iseloomu, nii kui öö, pühapäeva, pühade aja ja tasuta ületunni töid, nendelt nõutavaid teadmisi, vilumust ja laialdast vastutust kohtuliselt ja rahaliselt, kui eneste, nii ka nende alluvate teenijate eest, mille tagajärjel ülalnimetatud teenijad on sattunud, võrreldes teiste ametaladega, õige madalasse palgaastmetesse; 2) kohustab ühisuse juhatust kõiki seadusega lubatud teid ja abinõusid selleks tarvitada, et jaamaülemad, nende abid ja tagavara agendid saaks palgaastmetesse paigutatud, vastavalt nende ametikohustele.“

Keskühingu tegevuse ülevaade. Pärastlõunasel koosolekul esines ülevaatega Keskühingu tegevusest L. I. K. esitaja keskühingus E. Müllerhof, selgitades ja tutvustades saadikuid üksikajaliselt keskühingu tegevusega ning ette tuues mitmeid näiteid, mis ja mil määral mõned asjad on läbiviidud ehk viimata jäänud.

Keskühingu tegevuse üle läbirääkimistel tõstis üks saadikutest ülesse küsimuse, miks Raudteeülem, olles ise ühingu liige, töötavat kutseorganisatsioonide huvide vastu. Põhjuseks nimetab asjaolu, et riigiteenijate seaduse vastuvõtmisel Riigikogus, Raudteeülem olnud selle poolt, et raudteelasi riigiteenijateks mitte lugeda.

Soovitab, et sarnane ühingu liige peaks ühinguist lahkuma.

Keskühingu esitaja E. Müllerhofi seletust selles asjas ära kuulates, otsustas kongress pävakorras edasi minna.

Ühisuse juhatuse ja teised valimised 1926. a. peale. Juhatusse valiti hrad: Ojason, Seeberg, Kuhl, Leimbok, Sisask ja kandidaatideks hrad: Grünberg, Koppel, Toom, Särn ja Müllerhof.

Revisjoni komisjoni valiti hrad: Pauk, Mitri ja Jõesaar J., asetäitjateks neile: Reinfardt K., Ruul ja Prl. Dobrask.

Keskühingu esitaja kandidaatideks nimetatakse hr.: Kangur H., Püttsepp A., Toom K. ja Grünberg E.

Hääletuse tagajärgedest selgus, et hääli said: Püttsepp — 38, Kangur — 28, Toom — 28 ja Grünberg — 20 hääli.

Sellega jäi esitajaks Keskühingusse A. Püttsep, Kangur tema asetäitjaks ja Toom.

E. Müllerhofi poolt ülestõstetud Keskühingus oleva esitajale volituste ja juhtnõuandmise asjus kongress otsustas ühel häälel: „Jaamaametnikkude kutseühisuse esitajal keskühingus talitada asjakohaselt ühisuse huvides oma äranägemise järele ja ühisuse juhatusega kokkukõlas.“

L. I. Kutseühisuse embleemi kavandi üle läbi rääkides, otsustati häälteenamusega omaks tunnistada ja vastu võtta juhatuse poolt ettepan-

dud kavand nr. 2, kilp Eesti rahvusvärvidega põhjal jne. Ühtlasi kohustati ühisuse juhatust selle kava juures veel mõned tehnilised peensused välja töötama. Lipu omamise küsimus jäi lahtiseks kuni järgmise kongressini.

Kongressil ülestõstetud küsimused.

1) Tõsteti ülesse küsimus, et tagavara agendid ja tehnilise liikumise korraldajad oleks kõigiti üheõiguslised jaamaülemate ja nende abidega.

Läbirääkimiste järele võeti vastu ühel häälel järgmine otsus: „Silmaspidades, et tagavara agendid ja tehnilise liikumise korraldajad kuuluvad oma tegevuses jaamaülemate abide liiki, otsustas kongress esineda soovivaldusega, et „R. T. nr. 85/86 — 4. juulil 1924. a. väljakuulutatud seaduses saaks § 3 p. d täiendatud sõnadega: „tagavara agendid ja tehnilise liikumise korraldajad.“

2) Tõsteti üles küsimus raudteelaste huvireiside asjus, mille kohta riigikontroll raudteevalitsuse ees nõudmisega esinenud, et süüdlasilt, kes huvireisi ronge lubanud, tuleks teatud summa riigi heaks sisse nõuda. Läbirääkimistel leetakse, et käesolev küsimus on vildakute andmete põhjal ajakirjanduses ülesse võetud ja, et riik seesuguste sõitude läbi midagi kaotanud ei ole. Kõik kulud, mis ühenduses nende sõitudega, on raudteelaste organisatsioonide poolt tasutud.

Läbirääkimistel toonitasid saadikud, et Tee-deülemale, kes lubas meile raudtee tegelikkude kulude eest ronge huvireisideks, tuleks tema vastutuleku eest südamlikku tänu avaldada. Selle ettepaneku tegija kõne ajal kestsid aplodisemendid Teedeülema auks. Samas küsimuses puudutati veel ajakirjandust, milline pahatihti avaldanud oma veergudel raudteesse puutuvaid asju mis täiesti põhjendamata, mitte erapooletud ja vildakule alusele rajatud olnud.

Läbirääkimiste järele võeti vastu ühel häälel üksmeelne otsus: „Liikumise osakonna jaamaametnikkude kutseühisuse kongress, ära kuulates läbirääkimiste all ülesvõetud riigiraudtee ülema süüdistust riigikontrolli poolt, kui ka ajakirjanduses ülessepuhutut *miljonitesse ulatavaid riigikahjude sünnitamisi*, selle läbi, et raudteeülem raudteelaste organisatsioonidele on lubanud korraldada huvi- ja lõbusõite, tunnistab sarnased süüdistused ebaõigeteks.

Raudteeülem on sellega toetanud vaid kutseorganisatsiooni, mille eest kongress temale oma südamlikku tänu ja lugupidamist avaldab.

Arvesse võttes, et nende väljasõitude korraldamisel kõik tegelikud kulud tasutud on, seega riik pennigi kahju saanud ei ole, avaldab kongress valjut protesti riigikontrolli poolt ülestõstetud ja ajakirjandusesse sattunud põhjusetu ülespuhutud süüdistuse vastu.“

Liini saadikute poolt tõstetakse ülesse küsimus, et liini teenijatelt võetakse valdade poolt liig kõrget n. n. isikumaksu, missugune summa tõuseb aastas kuni 1900 mrk. ja rohkemgi. Vastutasuna ei anta valdadelt midagi, sest elatakse raudtee maa-alal. Toonitatakse, et raudteelasi mõnes vallas arvatakse isikumaksu määramisel ühte kategooriasse maaomanikkudega, kellele võrdlemata parem elujärg.

Et käesolev küsimus puudutab kõiki, liinil elavaid raudteelasi, otsustati küsimus anda keskühingusse seisukoha võtmiseks.

Edasi avaldati soovi, et tariifide muudatused ja parandused saaksid trükitult välja saadetud.

Raudteevalitsuse esitajad soovitasid, et ühing võtaks nende paranduste trükkimise oma peale.

Et selleks vastavaid ettepanekuid ei esitatud, kongress otsustas asja lahtiseks jätta.

Kongress lõppes 28. jaan. kell 20 õhtul.

Raudteelaste ja publikumi vahekorrasst.

On kahte seltsi ametnikke Eesti vabariigis, kellelega publikum alaliselt, kui piltlikult öelda, sõjajalal seisab. Need on politseinikud ja raudteelased. Esimesed on oma vahekorda publikumiga mitmel korral omas häälekandjas käsitanud, kuna meil selle kolita vähe sõna on võetud. Asi on seda väärt, sest see vahekord jätab paljugi soovida. Iga raudteelase peale vaatab üks eraisik kui oma vaenlase peale, kes teda jälle noomib, hoia- tab, ja lõpuks lahkestab, mis aga selle isiku silmas kõige suurem tema vabaduse kitsendamine ja õiguste piiramine on. Igal juhtumisel armastatakse meele tuletada, et vaata, ega rahvas pole ametniku

jaoks; ametnik peab ikka rahva jaoks olema, sest, vaata, kust sa oma palga saad, see kõik tuleb minu taskust. Unustatakse sealjuures aga pahatihti ära, et raudteeametniku tegevusväli musttuhande eeskirjaga täpselt paaratud, mida ta ise, s. o. rahvas valmistanud ja välja saatnud, ja millede täitmist ta ise täpisealt nõuab. Et hulk ühte ikka enne peale passib, kui üks hulka, on kahtlemata tõsiasi just raudteelaste juures, kus igal ametnikul päeva jooksul väga paljudega tegemist ja keda kõike vaja rahuldada. Eraldi nüüd, uue nuhtluse seaduse maksamahakkamisega on igasugused kokkupõrked väga sagedaks läinud, ja just siin leiame

kõige rohkem süüdistusi omavoli tarvitamises, mis otsaga isegi Raudteevalitsusesse ja ajakirjandusessegi on ulatanud. On hea, kus politsei kohal, seal õiendab protokollasja, aga suuremas jaos jaamades puudub politsei. Seal on siis hea, kui nahatäie sõimuga pääsed, hakkajamad kirjutavad Teedevalitsusesse, paremal juhtumisel ka teedeministeeriumi, on see kõik ju nüüd nii käepärast, enam temperamentlikud kipuvad ka kätega argumenteerima. Kui sarnased vahejuhtumised lihtinimestega ehk joobnutega ette tulevad, sellest saab aru. Millest aga aru ei taha saada, on see, et just haritud isikud, väga tihti mitmesugused riigiametnikud lubavad endile niisugust upsakat ümberkäimist raudteelastega, nende korraldusi ignoreerides, neid mõnitades jne. Korra juure kutsumisel toetades oma tutvustele kõrgemate raudtee- ja riigiametnikkudega, lubatakse sootumaks lahti lasta ametist, vangi panna jne. Tuletame meele ainult juhtumisi riigikogu liigetega Tallinna Sadama jaamas ja rkl. härra Chr. Arro kuulsaid Abja sõitused. Kaebtuste korral on raudteeametnikul väga raske end rehabilideerida, kuna tema seletust ainult niivõrra ustakse, kui palju tal kõrvalisi tunnistajaid. Ja kuigi ametnik on jõudnud oma süütaust igakülselt selgeks teha, ikkagi leitakse ta süüdi „ebaviisakas ülalpidamises“, „mittekorrektses väljaastumises“, „vastutulematuses ja teravustes“ jne. Protokollid joobnute ja muude märatsejate kohta jäävad kohtutes

tunnistajate puudusel sagedasti tagajärjeta, kuna keegi juuresolija end asjasse segada ei taha ja politsei, iseäranis maa jaamades on harva käepärast. Tõsi on, et ka raudteelaste seas on isikuid, kes oma ülalpidamisega tõsist nurinat esile kutsuvad, kuid selles seisabki meie püüd, et niisugustest meie raudteelaste pere, mida varem, seda parem, saaks vabastatud. Olen väljamaadel mitmel pool raudteel sõitnud, ja igalpool, Venemaa välja arvatud, olen näinud, et publikumi ja raudteelaste vahekord midagi üle ei jäta soovida, igal pool piinlik viisakus, vastastikkune arusaamine ja vastutulek. Seal on iga reisija gentleman ja peab raudteelast ka selleks. Seda vaadates kerkis tahtmata meele, et kauaks jääme meie nii kaugele, et igasugused arusaamatused selles vahekorras kaoks, ja publikum arusaamisele tuleks, et rahvas samuti raudteelaste, kui raudteelased rahva tarvis on, et rahva ori, nii kui iga teine origi ühes orjapõlvega ajamerde on vajunud. Seda vastastikkust arusaamist edendada, head läbikäimist ja vahekorda arendada, kõiki lahkkelisid ja arusaamatusi kõrvaldada: sinna poole peame püüdma, olgugi et see, võib olla, suurte raskustega ühenduses. Igatahes tulevad meie poolt kõik abinõud tarvitusele võtta, et edaspidi igasugused põhjendatud nurinad raudteelaste üle kaoks ja raudteelane, nagu Caesari abikaasa, väljastpool igasugust kahtlust olla võiks. See olgu meie eesmärk.

S—s.

Kui kaugel on palgaküsimus?

Möödunud kuu „Side“ 1. nrs. tutvustasime luegjaid kutseorganisatsioonide tegevusega palga küsimuses. Teatasime, millised resolutsioonid olid ses suhtes vastu võetud Tallinnas 21. detsembril m. a. ärapeetud Raudteelaste Keskühingu ja P.-t.-t. teenijate kutseühisuse keskjuhatusse plenaar-koosolekul. Jaanuari algul võttis nende resolutsioonide teostamine aktiivse ilmme. Järgnes delegatsioonide saatmine Rahaministri juure ja alustati täielist koostööd Riigi- ja Omavalitsuse teenijate Keskkliiduga, et ühisel jõul pealepressimist jätkata. Et tolleaegne Riigi- ja Omavalitsuse teenijate Keskkliidu juhatus oma tööle liig loid paistis, energilistest väljaastumistest nagu keelduda püüdis, oli lootust millegi parema läbiviimiseks esitsa õige vähe. Tänu saadikutekogu arusaamisele, valiti Keskkliidu juhatusse uued tegelased ja siis algas töö. Saavutati

Rahaministri nõusolek n. n. tariifikomisjoni moodustamiseks, kelle ülesandeks jäi eestkätt palganormide välja töötamine ühes ministeeriumi esitajatega, mis—nagu lugejad teavad —, nüüd ka juba valmis on. (Avaldati kõigis suuremates ajalehtedes). Kokkulepet täies ulatuses ei saavutatud ja nii tuli, — arvestades riigi majandusliste kitsikustega, — paljugi järele anda. Loobuda põhimõttest 7500-margalise palga alammäära peale ja leppida ajutiselt 6000-margalise alammääraga. Tuli järele anda ka suhtest 1 : 6, mis tähendas, et ülemmäär oleks alammäärast kuuekordne.

Ärahoides ekshiarvamisi, et meie esitajad siin liig kergelt järele oleks annud ehk ilma kavalise nõudmiseta välja läinud, peame tähendama, et seda ei olnud. Nõudmine oli kavalindel ja sisaldas järgmist:

RIIGITEENIJATE PAL

Vanad palga astmed:				Kuu- palk	Uued palga astmed	3 aastased teenis		
Üldi- sed	Õpe- tajate	Kohtu- nikkude	Kaitse- väelaste			I	II	III
						1, 2 ja 3-ma teenistus- aasta algpalk	4, 5 ja 6 a. + 5%	7, 8 ja 9 a. + 10%
I	—	—	—	50.000	A	75.000	—	—
II	—	1	—	36.000	B	50.000	—	—
—	—	2	—	34.200	I	36.000	37.800	39.600
II a	—	3	—	34.000				
—	—	4	—	32.400				
—	—	—	1	30.000				
—	—	—	—	28.800				
III	—	5	—	27.000	II	33.000	34.650	36.300
III a	—	6	2	25.200				
IV	IV	7	3	23.400	III	30.000	31.500	33.000
—	—	8	4	21.600				
V	V	9	5	19.800				
—	—	10	—	19.500	VI	24.000	25.200	26.400
VI	VI	—	—	—				
—	—	11	—	19.000	VII	22.000	23.100	24.200
—	—	12	—	18.500				
1	1	13	6	18.000				
1 a	—	—	—	16.500				
2	2	14	7	15.300				
3	3	—	—	13.500				
—	—	—	8	12.500	XI	15.500	16.275	17.050
4	4	—	9	11.700				
4 a	—	—	10	10.800				
5	5	—	—	9.900				
6	6	—	11	8.700				
7	7	—	12	7.700				
8	8	—	13	6.800				
9	9	—	14	6.200				
10	10	—	15	5.800				
11	11	—	16	5.500				
12	—	—	17	5.300				
13	—	—	—	5.000				
14	—	—	1	4.800				
15	—	—	—	4.600				
16	—	—	—	4.500				
16 a	—	—	2	4.000				
—	—	—	—	—	XVIII	8.000	8.400	8.800
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	XIX	7.500	7.875	8.250
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	XX	7.000	7.350	7.700
—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	XXI	6.500	6.325	7.150
—	—	—	—	—				
—	—	—	2	4.000	XXII	6.000	6.300	6.600
—	—	—	—	—				
16 b	—	—	3	3.700	Õpilased ja alaealised teenijad	5.000	—	—
16 c	—	—	4	3.400				
16 d	—	—	—	3.200				
16 e	—	—	—	3.000				
16 h	—	—	—	2.000				

GAREDELI KAVAND.

t u s a j a j ä r g u d			5 %-line teenistus- vanuse lisatasu summa algpalgast	
IV	V	VI		
10, 11 ja 12 + 15 %	13, 14 ja 15 a. + 20 %	16 a. üle + 25 %		
—	—	—	—	Teenist- vanuse lisatasu ei anta.
—	—	—	—	
—	—	—	1800	Teenist- vanuse lisatasu antakse : 2 korda à 5 % alg- palgast = 10 %.
—	—	—	1650	
—	—	—	1500	
—	—	—	1400	
—	—	—	1300	
—	—	—	1200	
25.300	—	—	1100	Teenist- vanuse lisatasu antakse 3 korda à 5 % algpalgast = 15 %.
23.000	—	—	1000	
21.275	—	—	925	
19.550	—	—	850	
17.825	18.600	19.375	775	Teenist- vanuse lisatasu antakse 5 korda à 5 % alg- palgast = 25 %.
16 100	16.800	17.500	700	
14.950	15.600	16.250	650	
13.800	14.400	15.000	600	
12.650	13.200	13.750	550	
11.500	12.000	12.500	500	
10.350	10.800	11.250	450	
9.200	9.600	10.000	400	
8.025	9.000	9.375	375	
8.050	8.400	8.750	350	
7.475	7.800	8.125	325	
6.900	7.200	7.500	300	
—	—	—	—	

MÄRKUSED :

1. Palga alam- 6000 ja ülemmäära 36.000 vahe on kuuekordne.
2. Astmeid on 22. Riigivanem (A), valitsuse liikmed, riigikontrolör ja riigikohtu esimees (B) seisavad väljaspool astmeid; ka õpilased ja alaealised teenijad.
3. 13 kuu palk jääb ära.
4. Kõik naturis antav teenistustasu, mis pensioni määramisel aluseks, arvatakse raha peale ümber arvatult, uuest palgast maha.
5. Protsendiline mahaarvamine palgast elukalliduse raioonide järgi (—5, 10 %) kaotakse.
6. Laste abiraha. Kõik, kelle teenistustasu kuus alla Mk. 15.000, saavad iga lapse peale, vanaduses kuni 18 aastani, Mk. 1000 kuus, kusjuures palk ühes lasteabirahaga ei või tõusta üle Mk. 17.000.
7. Palkade reguleerimine elukalliduse järgi. Elukalliduse tõusu ehk langusega, vähemalt 19 %, muutuvad vastavalt ka palgad. Palkade normeerimine vastavalt elukallidusele sünnib mitte üle kahe korra aastas.

Kavand on R. ja O. teenijate Reskliidu juhatuse poolt vastuvõetud 8. veebruaril 1826 a.

Nagu eeltoodud tabelist näha, koosneks uus palgaredel 20 astmest + kahest literaastmest A ja B, kuhu oleks mahutatud: A astmele — Riigivanem ja B astmele — valitsuse liikmed, riigikontrolöör ja riigikohtu esimees. Rahaministeeriumi arvamise järele peaks palgaredelis aga veel kolm kõrgemat astet juure võetama (40—45 ja 50.000 margalise palgaga), olgugi et teenijaskonna esitus seda üleliigseks pidas. Kuidaviisi asi kujuneb, on teadmata, kuid kuuldavasti esitatakse uus palga normeerimise kava juba lähematel päevadel vabariigi valitsusele kimmitamiseks. Maksma hakkaks ta vast 1. oktoobrist s. a., sest et nüüd järgneb veel töö, mis iga teenija astme tema teenistuse iseloomu ja töötingimuste järele peab kindlaks määrama. Suuri raskusi see

töö enam ei eelda, kuna valitsuse asutused oma koosseisudes selle jaotuse juba möödunud aasta sügisel põhjendades läbi viisid. Mõistagi tuleb selles jaotuses veel hulk parandusi teha, kusjuures teenijaskonna esitus, kutseühisuste näol, ei tohi lasta selleks tarvilisi momente mööda minna. Et uus palgaredel vast mõneks heaks aastaks maksma jääb, siis tuleks astmete jaotuse juures õige ettevaatlik olla, et sellesse jällegi sarnaseid konarlusi ning ebaõiglusi ei satuks, kui neid praeguse palgaredeli astmete jaotuses leidis. Kuna kindel on, et astmete paigutamine sünnib kutseorganisatsioonide esitajate osavõtetel, siis peaks igamees selle eest hoolt kandma, et ta kutseorganisatsioonide esitajate valikuga eksitust ei tee ja neisse isikuid vabib, keda täielikult usaldada võib. —es.

Kas on võimalik uues palgaredelis kõiki teenijaid astmelises vahekorras õiglaselt ära mahutada?

Kuna riigiteenijate esitus, aluseks võttes kongressidel ülesseatud põhimõtteid, Rahaministeeriumis peetud nõupidamistel kogu aeg rõhutas palgaredeli astmete rohkusest, ette pannes sisseseada Eestis mitte rohkem, kui 20 palgaastet; suhtelise vahekorraga 1 : 6, siis on mõnel pool — eriti kõrgema palgasaajate ringkondades — kuulnud arvamisi, et võimatu olevat teenijaid nii väikese astmete arvulise palgaredelisse ära mahutada. Arvatatakse, et see tekitab jällegi mitte õiglast vahekorda, kui palkadel nii väikesed vahed saaks. Asi pole aga sugugi nii hull. Mis kartust peaks sünnitama see kui ülemusele alluva teenija palk ülemusest vähekeese eralduks ja mitte t u h a n d e t e g a ? Absoluutselt midagi! Kas tõesti tunneb ülem oma alama vastu kadedust, kui see väärilise palga saab? Kui mõeldakse, et meil siis ülemusest p õ u d tuleb, kui nende palga suurus neile alluvatega läheduses oleks, siis eksitakse. Neid leidub küllalt, pealegi Eestis, kus meil igasugusi eriteadlasi ja haritlasi õige palju. Seesugune mõte on pärit vaid tsaariajast, kus ühele miljonid loobiti ja teine kopikatega pidi rehken-dama, kuid see mõte heideti kolikambri kohe peale selle, kui inimesed üksteist inimesteks pidama hakkasid. Toome siin Vene Põhja-dhtu raudtee teenijate palgaastmete jaotuse, mis välja töötati 1917 a. peale 6-kuulise nõupidamise ja sellest näeme, et tol ajal nii mõnigi ülem samasse palgaastmesse oli paigutatud, kus temale alluv ametnik oli. See ei ole kommunistide jaotus, vaid tolleaegne, kus üksteist mõisteti ja taheti mõista.

Et ametinimetusi tõlkes mitte moonutada, mis ekslist arusaamist võiks esile kutsuda, avaldame selle jaotuse nimekirja tema algkeeles — Vene keeles. Kava on protokolleeritud septembrikuul 1917 a. ja sisaldab järgmist jaotust:

Должности конторского труда.

Переписчики ¹⁾	IV	катег.
Кописты	IV	"
Экспедиторы ²⁾	IV	"
Машинисты и машинистки	V—VI	"
Раскладчики Сл. Сборов ³⁾	III—IV	"
Конторщики всех служб Управленія и линіи	V—VII	"
Старшіе конторщики и конторщики старш. окл.	VIII—IX	"
Журналисты ⁴⁾	VII—VIII	"
Архивариусы (линии)	VI	"
Архивариусы при упр.	VII—VIII	"
Завед. архивом Сл. Сборов	IX	"
Счетоводы	VIII	X
Кладовщики сл. Пути ⁵⁾	VIII—X	"
Старшіе счетоводы всех служб Управленія и линіи, стоящие во главе делопроизводств и столов	XII	"
Заведывающие участковыми конторами	XII	"
Артельщики (сборш. и плательщики) ⁶⁾	X	"

¹⁾ Переписчиками считать тех, которые занимаются перепискою с готового материала, составленного другими лицами.

²⁾ Экспедиторами считать тех, которые запечатывают конверты, надписывают на них адреса с журнальных записей и заносят в разсыльную книгу.

³⁾ III катег. по архиву, IV — по отделам.

⁴⁾ Распределители в VIII катег.

⁵⁾ Кладовщики Сл. Пути приравнены к счетоводам в виду обнобразных обязанностей тех и других.

⁶⁾ Считава в том числе раз'ездныя и пугевыя деньги.

Старший артельщик (главный кассир)	XII	катег.	Водоливы ⁸⁾	III	"
Его помощник	XI	"	Десятники старш. рабоче уч. и в		"
Делопроизводители	XI—XII	"	мастерских	IV	"
Юрисконсульства	XII	"	Десятники мастерские (пом. маст.)	IX—XI	"
Помощники делопроизводителей всех		"	Дежурные по депо	XII	"
служб	IX—X	"	Заведыв. двор. команд.	VII	"
Делопроизводители, являющиеся завед.		"	Помощник его	V	"
отделами в службах: Коммерче-		"	Завед. складом запасн. частей . . .	VIII	"
ской, Материальн. и Гл. Бухгалт.	XIV	"	Завед. инвент. имуществом	IX	"
Помощники их	XII	"	Истопники помещений	I	"
Письмоводители при управ.	X—XI	"	Истопники центр. отопл.	II—IV	"
При главных мастерск.	XII	"	Истопники вагонов станционные . .	IV	"
Столоначальники	XI	"	" " поездные	VI	"
Пом. Нач. отделов, нетехнического		"	Истопники дезинф. камер	III	"
характера	XII	"	Инструментальщики	X	"
— Технического характера	XIII	"	Инженеры для техн. зап.	XII—XIV	"
Начальники отделов	XIV	"	Круговые рабоче ⁹⁾	I	"
Секретари всех служб	XIII	"	" " ¹⁰⁾	II	"
Помощники секретарей	X—XI	"	Курьеры всех управления служб . .	II—III	"
Помощники бухг. службы	XIII	"	Машинисты маневров	XI	"
Бухгалтера служб	XIV	"	" " поездные	XIII	"
Бухгалтера сл. телеграфа	XIII	"	Поездные пом. машинистов	X	"
Завед. статистикой сл. тяги и дви-		"	Маневров " "	VIII	"
жения	XIII	"	Машинисты наставники	XIII	"
			Мастера Глав. мастерск	XII—XIV	"

По службе тяги.

Нарядчики паров. бригад	IX	катег.	Мастера малых цехов, мастерских и		
Нарядчики вагонных бригад (провод-		"	основного депо (мастера мало-		
ники, истопн.)	VIII	"	го ремонта)	XI—XII	"
Табельщики старшие	IX	"	Мастера весов	XI	"
" " прочие	VII	"	Монтеры депо	XI	"
Табельщики-конторщики	VII	"	Монтеры электр. машин		
Старшие чертежники (выш. оклада) . .	X	"	младшего оклада	IX	"
Заведыв. чертежной	XII	"	среднего оклада	X	"
Техники-чертежники	XI	"	старшего оклада	XI	"
Техники при Управлениях служб . . .	XI	"	Начальники обор. депо	XIII	"
Счетовод-конторщик	VIII—IX	"	" " участков	XIV	"
Помощн. Правит. канцел.	XIII	"	Осмотрщик вагонов	VI—VIII	"
Помощн. Нач. Мобил. Отдела	XIII	"	Пробивальщики дымогарных труб и		
Кладовщик Главн. маст.	V	"	чистильщики топков	V	"
Старший кладовщик	VI	"	Осмотрщики-смазчики	VI	"
Инженер-электротехн.	XIV	"	" " паровозов	XIII	"
Кастелянши	III	"	Проводники вагонов служебных . . .	V	"
Завед. постельн. бельем	IV	"	" " поездных	VI	"
Кочегары паровых котл. малых уста-		"	Письмоводители-конторщики ¹¹⁾ . .	—	"
новок	III	"	Промывальщики паровозов	V	"
— больших установок	IV	"	" " старшие	VI	"
Кочегары водо-нефекачек малых уста-		"	Помощн. водокач. машинистов:		
новок	III	"	малых установок	V	"
— больших установок	IV	"	больших установок	VI	"
Кочегары поездные	VI	"	Помощн. машин. пост. маш.	V—VI	"
Кочегары депо	VI	"	Помощн. мастер. малых цех.	IX—X	"
Дежурные при резервных паровозных		"	Помощн. мастер. главн. мастерск. .	IX—XII	"
сараях	VI	"	Помощн. Нач. обор. депо	XII	"
Ламповщики керос. освещ.	II—III	"	Помощн. Нач. тяги	XIII—XIV	"
— керосино-калильн. освещ.	V	"	Помощн. техн. аг. по перед. вагон .	IX	"
Метельщики	I	"	Ревизоры весов	XII	"
Машинисты водокачек: малых	VI	"	Помощн. ревизора весов	XI	"
" " больших	VII	"	Пом. Завед. скл. зап. частей	VII	"
Машинисты паров. отопл. в поездах	VII	"	Разсылные	II—III	"
Машинисты нефтекачек малых	VI	"	Ревизоры тяги	XIII—XIV	"
" " больших	VII	"	Сторожа всех служб	I—III	"
Машинисты при " дезинфекционных		"	Стрелочники при мастерск	II—III	"
камерах	VI	"	Уборщики	I	"
Машинисты постоянных машин цен-		"	Чистильщики вагонов: поездные . .	III	"
тральн. установок	VIII	"	" " станционные	II	"
Агент по отпр. запасных частей . . .	VI	"			
Брандмейстер	X	"			
Бухгалтер службы	X	"			
Бухгалтер гл. мастерских	XIII	"			
Водоливы ⁷⁾	II	"			

⁷⁾ Те, которые подают только воду.

⁸⁾ Которые кроме того чистят топки на станциях и во-обще исполняют другия обязанности.

⁹⁾ Если они работают только на кругу.
¹⁰⁾ Если они исполняют друг. обязанности, как-то: разноской корр. и др.

¹¹⁾ Местные комитеты решают к какой категории труда отнести.

Технические агенты	IX—XI	„	Начальники дистанции	XIV	„
Раз'ездные техн. агенты	XII	„	Техник при управл.	XI	„
Весовщики-сдатчики вагонов	X	„	Чертежники	} как в сл. тяги	
Составитель поездов (при маст.)	V	„	Завед. чертежной		
Сцепщик	IV	„	Счетоводы по тенической отчет-		
Стрелочник	II—III	„	ности	как	счетоводы
Завед. инструм. Кладовой Гл. маст.	VIII	„	Агент по отчуждению	XIV	катег.
Чернорабочие Сл. тяги ¹² и ¹³⁾	II—III	„	Землемер	XIII	„
Мастеровые	VII—XI	„	Инженеры для техн. зан.	XIV	„
Подручные	IV—V	„	Мастеровые и подручные	VII—XI	„
Прачки	II—III	„	Механик централизации	XIII	„
Молотобойцы	IV—VI	„	Завед. шпалопр. заводом	XIII	„
Помощн. письмоводителя	VIII	„	Машинисты постоянных машин	VII—VIII	„
Ревизионные слесаря	VI	„	Помощники их	V—VI	„
Техники-практиканты всех служб	V—VI	„	Десятники шпалор. завода	X	„
Механики цеха	XI	„	Смотритель зданий	XI—XII	„
Техники	XI	„	Истопник помещений	I	„
Кладовщик-счетовод	VIII	„	Истопник центр. отопл.	II—IV	„
По врачебной службе.			Садовники жив. изгор.	V	„
Врачи больничные	XIV	„	Трубочисты	V	„
санитарные	XIV	„	Чернорабочие	II—III	„
участковые	XIV	„	Дворники всех служб	II—III	„
ординаторы	XII	„	Банщики	II	„
Фельдшера и акушерки	IX—X	„	Сторожа путевые	IV	„
Сестры милосердия	VI	„	„ мостовые	III	„
Смотритель больницы	X	„	„ тоннельные	III	„
Провизор	XII	„	„ переезды	I—IV	„
Помощник его	IX—X	„	Паспортист	V	„
Делопроизводитель	XII	„	Кочегары постоян. машин	III—IV	„
Кладовщик (он-же сторож склада ме-			По службе телеграфа.		
дикаментов)	V	„	Постоянные рабочие	IV—V	катег.
Дворники	I—III	„	„ „ старшие	VI	„
Фельдшер дезинфектор	VIII	„	Разсыльные	II—III	„
Дезинфектор	V	„	Надсмотрщики телегр.	X—XII	„
Прислуга	I	„	Помощн. контр. механик.	XII—XIII	„
Завед. центр. аптечн. складом	X	„	Контрол. механики	XIV	„
Служители и сиделки	II	„	Запасной конт. механ.	XIV	„
По материальной службе.			Старший механик при упр.	XIV	„
Сторожа	I—III	катег.	Завед. блокировкой	XIV	„
Дровокл. и угольщики	III	„	Слесаря для надзора за лифтами	VII	„
Чернорабочие	III	„	Фонарщики	VI	„
Развозчики	VI—VII	„	Смазчики	III—IV	„
Агенты по отпр. материала	VI	„	Помощн. монтеров	VII—VIII	„
Раздатчики мат. склада	VIII	„	Монтеры	IX—XI	„
Помощники их	VI—VII	„	Машинисты электр. ст.	XI	„
Артельные стар.	VI	„	Старший монтер	XII	„
Привратники	III	„	Старший машинист	XII	„
Завед. участк. мат. скл. топлива			Завед. электр. станцией	XIV	„
в Петрограде	X—XI	„	Станционный механик	XII	„
— в прочих складах	X	„	Мастеровые телеграфных мастерск.	VII—X	„
Помощники их	IX	„	Механики	XI—XII	„
Надсмотрщики скл. топл.	IX—XI	„	Старший механик	XII	„
Завед. главн. матер. скл.	XIV	„	Завед. телегр. маст.	XI—V	„
Помощники их	XII	„	Подручные телегр. маст.	III—V	„
Начальник уч. матер. скл.	XIV	„	Часовой мастер	IX—X	„
Помощн. нач. участков и 3 счетовода			Кладовщик сл. телегр.	V—VI	„
исполняющие обяз. помощн.			Запасный телеграфист	VI	„
нач. участков	XII	„	Младший телеграфист	VII—IX	„
Ревизоры матер. скл.	XII	„	Старшие по смене телегр.	VIII—IX	„
По службе пути.			Старшие телеграфисты	IX—XI	„
Ремонтные рабочие	IV—V	катег.	Завед. телегр. станцией	X—XII	„
Подстарш. рем. рабочий	VI	„	Экспетиторы телеграфа	VIII—IX	„
Техники практиканты	V—VI	„	Кописты не телеграфисты	IV	„
Артельный староста	VII—IX	„	Телеграфисты быстро-действующих		
Дорожные мастера	IX—XII	„	аппаратов	VIII—IX	„
Старшие дор. мастера	XIII—XIV	„	Телефонисты мал. абон.	V	„
(в XIV категории они-же замест-			Телефонисты больш. абон.	VII	„
ители помощников нач. дист.)			Завед. инвент. имуществов.	IX	„
Помощн. нач. дист.	XIV	„	Старший электротехник	XIV	„

¹¹ и ¹³⁾ II легк. работы. III тяж. работы.

¹⁴⁾ и VI катег. только при тяжел. ответств.

Разсыльные II—III катег.

Ламповщики II—III „

Швейцары	II	„	— транзитнаго сообщенія (под- ездных путей)	XI катег.
Уборщики вагонов (рабочіе)	II—III	„	— Службы сборов	X—X „
Мл. стрелочники	IV	„	Таксировщик и инструктор сл. сборов	XI „
Маркировщик	IV	„	Нач. ст. 4 класса	XI „
Рабочіе грузчики	II—III	„	Старшій передат агент	XI „
Пломбировщики	IV	„	Завед кондукт. бригад	XI „
Башмачники, мл.	IV	„	Завед. товарной конт.	XII „
Старшій стрелочник	VI	„	Нач. ст. 3 класса	XII „
Проводники паровозов	V	„	Мл. помощн. нач. ст. 1 кл.	XI „
Сигналисты блок-постов	IV	„	Нач. ст. 2 класса	XII „
Ламповщики керос.-калильн. осв.	V	„	Нач. ст. 1 класса	XIV „
Смотритель платформ	V	„	Ревизоры движенія	XII „
Сцепщики	VI	„	Нач. отд. сл. движ.	XV „
Сигналисты централиз.	VI	„	Ревизор вагон. хозяйства	XIII „
Мл. кондукторы	VI	„	Вагонраспредел. управл.	XII „
Мл. составители	VII	„	Старш. пом. нач. ст. 1 класса	XII „
Разметчики	V	„	Писмовод. нач. ст. как старшій конторш.	V „
Старшій составители	VIII	„	Ламповый мастер	V „
Помощн. нач. раз'ездов	VII	„	Агент по обмену вагонов	X „
Багажные и билетные кассиры	X	„	Кладовщик при нар. конд. бриг.	V „
Помощники их	VIII	„	Весовщик раздатч. мелкх грузов	XI „
Товарный кассир	X	„	Старш. ревизор по централиз.	XIV „
Помощник его	IX	„	Ст. Ревизор при управл.	XIV „
Смотритель тов. дворов и пакгаузов	X	„	Отметчики вагонов	VIII „
Помощники их	IX	„	Конторщик распор. движенія } как конторщик	старш. оклада.
Завед. сортиров. пл.	VIII	„	Помощн. нач. ст. 2 класса	XI „
Агент по передаче	X	„	Помощн. нач. ст. 1 класса	XII „
Помощник его	VIII	„	По главной бухгалтерій.	
Запасный агент	X	„	Ревизор по платежам	XV катег.
Запасный пом. нач. ст.	VII	„	Помощник его	XII „
Помощн. нач. ст. 4 кл.	IX	„	Ревизор инструктор	XII „
Начальник ст. 6 кл.	IX	„	По городской станцій.	
Писмоводит. нач. отд.	X	„	Помощник завед. городской ст	XII „
Контролеры поездов	VIII	„	Делопроизводитель	XII „
Дежурные по отд. (вагоно-опреде- лители)	XI	„	Бухгалтер	XII „
Начальн. ст. 5 класса	X	„	Билетный кассир	X „
Пом. нач. ст. 3 кл.	X	„	Помощник его	VIII „
Нарядчик кондукт. бриг.	IX	„	Товарный кассир	X „
Гл. кондукт. всех наименованіи	X	„	Багажный кассир	X „
Таксировщики вн. сообщ.	X	„		
— международн. сообщ.	XII	„		

Eeltoodud jaotusse on mahutatud raudtee-teenijate palgad kuni jaoskondade ülemateni (incl.); neist kõrgemate ametnikkude palkasid see komisjon ei arutanud. Kuni jaoskondade ülemateni (resp. jaosk. juhatajateni), nagu näha, oli tarvis 14 astet. Et meie riigiteenijate poolt esildatud palgakavand (vaata lehek. 14—15) ette näeb. 20 astet, siis oleks — sel pu-

hul, kui oma palgaastmete jaotust raudteeteeni-jaskonnas läbi viiks Vene 1917. a. palgakavandi eeskujul — meil jaoskonna juhatajate palga-astmest ülespoole tervelt 6 astet vabad. Neisse võib hästi ära mahutada osakondade ülemaid, raudteeülemaid, nende abisid j. m. Vahekord kujuneb väga õiglaseks.

Välisteated.

Teated Eesti raudteelaste töötingimustest välisajakirjanduses.

Amsterdamis ilmuvas „Mitteilungsblattis“ (I. T. F. häälekandja) nr. 1 on avaldatud artikkel Eesti raudteelaste töötingimuste üle. Artikkel järgneb ka sama ajalehe 2. numbris. Teated on avaldatud meie Raudteelaste Keskühingu poolt I. T. F.-le saadetud andmetel.

Palga alammäär 10.500 mk. kuus.

Tartu puutööliste ametiühisuse peakoos-olek, mis ära peeti möödunud nädalal, tunnistas vastuvõetavaks Tallinna vabrikuva-

nemate poolt väljatöötatud palga alammäära 10.500 mk. kuus.

PALGAKÜSIMUS LÄTIS.

Läti lehtede teatel on Läti sotsiaal-seadusande komisjoni poolt välja töötatud uus riigiteenijate palgajaotuse kava. Kava järele oleks alammäär 70 ls. ja ülemmäär 560 ls. + teenistusvanadus- lisa täsu iga 3 aasta järele 5 prots. Et uue kava läbiviimine riigilt suuri kulusid oleks nõudnud, otsustas Läti seimi eelarvekomisjon selle kava tagasi lükata. Samal ajal anulleeriti ka valit- suse määrus 7. juulist m. a., mille järele kõr-

gemad riigiametnikud 10. kategooriast ülespoole palgakõrgendust said ja alamaastmelised ilma jäeti.

Teadmata on, missugused palganormid lõpude lõpuks Lätis vastu võetakse. Viimase sõna selle kohta ütleb seimi plenaaristang. Seni on eelarve alamkomisjoni poolt ette pandud, neile riigiteenijatele, kes möödunud suvel palgakõrgendust ei saanud (s. o. 10-nest kategooriast alla-poole), ajutist lisapalka 2 kuupalga suuruses välja maksta.

SOOMEMAALT.

Juba mõnda aastat töötasid ja töötavad praegugi Soomes rida komisjone, kes püüavad leida kõige soodsamaid moodusi posti ja telegraafi ühendamiseks.

Nagu teada, tegutsevad seal posti ja telegraafi ametkonnad kumbki eraldi; kuni 1917. a. kuulus telegraaf täielikult Vene valitsusele. Soome pöörasid selle ajani veel iseseisev riik; postil oli siis kohalik autonoomia, nagu tervel riigilgi. Nüüd, nagu juba öeldud, mõeldakse ühendada posti ja telegraafi ametkonde, niihästi valitsemise poolest, kui ka praktiliselt. Asjast on ajalehed ja eriajakirjandus palju poolt ja vastu kirjutanud. Praktiliselt mõteldes eitavad liini ametnikud seda asja, kuna teoorikud — kõrgem administratsioon, seda pooldab. Asja lahendus seisab praegu valitsuses ja ootab ekspertide otsuseid ning eriteadlaste ja valitsuse komisjoni aruandeid.

Teenijaskond näeb selles ühenduse püüdes ainult takistusi, mõlemi ametkonna loomulikule arenemisele ja kardab, et see tooks asjale praktiliselt rohkem kahju, kui loodetak kokkuvõtteid annaks kasu riigile. (*La Interligilo del P. T. T.*)

RAHVUSVAHELINE RAUDTEELASTE KONGRESS.

I. T. F. üldkongress peetakse ära loodetavasti k. a. septembri algul Pariisis. Sooviavaldused kongressi päevakorra kohta võetakse vastu kuni 15. märtsini.

DAANI.

1. *Valitsemiskord.* Daani raudteed on osalt riigi, osalt eraomandus. Riigiraudteede valitsemine on juhitud riigi enese poolt. Riigiraudteede võrk, kuhu kuuluvad kõik tähtsamad liinid, ulatab 2579,7 klm., teenijate arv on 19.500 inimest. Erateid on 2554,8 klm., teenijaid — 3652. Iga-aastast eelarvet esitab parlamendile teedeminister, kuna raudtee tegelikku valitsemist juhib raudteetülem.

Austria tööliste esitajad Moskvas.

Veebruarikuu algul külastasid Nõukogude Venemaad Austria töölisorganisatsioonide esitajad, et sealse tööliiskonna elu-oluga tutvuneda. Austrianalasi, nagu Vene lehed teatavad, on tutvustatud muuseas ka Moskva ametiühisustega ja informeeritud tööliste seisukorraga ning palgaoludega.

UUS PENSIONISEADUS HOLLANDIS.

(I. T. F.) Hollandi raudteel astus hiljuti jõusse uus pensioni korraldus. Sellega algab pensioniõigusline vanadus peale 65. eluaastat ja 40 aastase teenistuse järele. Leskedele maksetakse 50 prots. teenija viimasest palgast kuni 2000 floorini, ja 40 prots. palga suuruse juures kuni 3000 floorinini.

Raudteelaste streik Elsass-Lothringis.

Elsass-Lothringi raudteelaste üldkoosolek mis 13. veebruaril algas ja kuni 14. veebruarini kestis, võttis vastu otsuse streiki välja kuulutada palgaolude parandamiseks nõude mittetäitmise puhul.

RAUDTEEAMETNIKKUDE KONGRESS AMSTERDAMIS.

Märtsi kuul k. a. kavatsetakse Amsterdamis ärapidada rahvusvaheline raudteeametnikkude konverents. Konverentsil tuleks muuseas arutusele raudteeametnikkude seisukoht teiste raudteelaste gruppide ja üldise tööliiskumise vastu.

Mitmesugust.

13. veebruaril esines rida ametnikke Tallinna peapostkontori ülema ees kaebusega, et sama kontori vanem ametnik F. ei suutvat end teenistuses ja teenijate keskel küllalt korralikult ning viisakalt üleväl pidada. Ilmudes tähtkirjade jaoskonda, kirjade järele, olevat sagedaks nähtuseks, kui F. käratsevat ja karjuvat oma kaasametnikke aadressil, loopivat saadetistega ja näitavat üles äärmist närvilikkust, mis kaasteenijaid publikumi ees piinlikku seisukorda panna. Olla juhtumisi, kus publikumi seast isegi arvamisi kuulnud, et selle närvilikkuse põhjus polla vast ehk mitte muu, kui joobnud olek.

F. kohta on ka varemgi kaebusi tõstetud, kuid asi on ikka likvideerunud tagajärgita, mille kohta kaasteenijad teavad kõnelda, et see tingitud asjaolust, et F—l posti peavalitsuses ühe tähtsa osakonna juhataja näol tugev kaitsja olla. Näis, kas tuleb F. seekord ka puhtalt läbi!

* *

*

Möödunud kuu „Side“ numbris ilmunud artikli kohta, milles käsitatud Valga postkontori ülema abi kohale R. postkontori ülema T. määramist, kus tähendatud, et T. olla postiteenijate keskel tuntud kui osav karjerist jne., kuuleme

teiselt poolt, et T—l selle koha saamiseks täieline õigus võiks olla ka ilma „mustade käikude“ tarvitamata, või kärjeeri tegemata, sest et tal 18 aasta pikkune teenistus seljataga.

* * *

Endise postivalitsuse juhatuse poolt, kes teavasti ametkonna erisummade väljalaenamise tagajärjel ametist lahkuma oli sunnitud, võeti omal ajal postivalitsuse teenistusse keegi Madis Kolk.

Hariduse on see härra saanud enamlaste ajal Moskvast mingisugustel kursustel, mida aga meie haridusministeerium tunnustada ei saa ja sellepärast teda, kui arhitekti, registreerinud ei ole.

Vaatamata vastavate dokumentide puudumise peale, määrati hr. Kolk, kes tolleaegse peavalitsuse ülemaga ühte erakonda kuulus, postivalitsuse arhitektiks, vanema inseneri palgaga.

Kuna kõik postivalitsuse tehnikaosakonna insenerid, kellel täieline kõrgem eriharidus, sama palga eest täie tööjõuga teenistuses on, ajab hr. Kolk, kui ehitustööde ettevõtja, oma isiklikke äriasju ja postivalitsuses võib teda näha ainult paar korda kuus, mis täiesti lubamata ja seaduse vastane on.

On täiesti arusaamatu, mis eest maksetakse sarnasele isikule palka, mis aastas ümmarguselt 200.000 mk. välja teeb, kuna selle raha eest korralikku ja asjatundjat arhitekti võiks palgata, kes täie tööjõuga postivalitsuse teenistuses oleks.

Postivalitsuse arhitekti oskamatus ja korratu ametikohuste täitmise tagajärjel on riik mitmel korral kahju kannud, nagu näiteks Raasiku postkontori hoone ehituse juures, kus hoone valmistamine sellepärast viibis, et arhitekt õigel ajal tarvisminevaid joonestusi ära ei teinud.

Narva postkontori maja remonttööde eelarve oli nii puudulik, et osa töid tegemata pidi jääma, sest antud krediit kulus ära lisatööde peale, mis eelarvesse sisse võetud ei olnudki. Sama nähtus oli ka Rakvere postkontori maja remondiga.

Kuuldavasti olla Narva postkontori maja remondi juures mitmesugused defektid ilmsiks tulnud, mis täiesti arhitekti süüks tuleb lugeda, kes ühtlasi tööde juht ja järelvalvaja oli. Korratu järelvalve on sellest tingitud, et hr. Kolk Narva postkontori remondi ajal ise, kui ettevõtja, Narvas koolimaja ehitas, mispärast ametikohuste täitmiseks aega ei jatkunud. Kuid, võib olla, olid nõrga järelvalve teostamiseks hr. Kolk'il ka mõned teised põhjused? (!)

Kopli ranna-raadiojaama hoone ehitamise juures tulid ilmsiks suuremad väärnähtused, mis hr. Kolk'il, kui tööde juhi, lohaka ja oskamatu järelvalve teostamise tagajärjel olid tekkinud. Maja telliskivi seinad olid halvasti ja nõrga

segu peal laotud, mille tõttu ekspertide komisjon maja seinad alaväärtuslikeks tunnistas. Katuse-sarikateks oli pandud mädanenud ja ussitanud puumaterjal, mis arhitekti poolt enne ülespanemist kui kõlbulik materjal vastu võetud.

Sarnase teguviisi eest oleks pidanud arhitekt vastutusele võetama, kuid millegi pärast ei ole seda tehtud.

Täiesti lubamatu on ka see asjaolu, et postivalitsuse arhitekt ettevõtjana igal pool tööd väljapakkumisest osa võtab, kus samade isikutega võistleb, kes postivalitsuse töid teevad, ehk tulevikus tegema saavad.

Sarnase olukorra tõttu tekivad ettevõtjal arhitektiga vahekorrad, mis riigi huvidega sugugi kookukölas ei ole.

Lõpuks oleks huvitav teada, kust on hr. Kolk selle lühikese aja jooksul nii suured rahasummad saanud, et mitme miljonilisi ehitusi oma peale võib võtta ja omale maju suudab ehitada, sest teatavasti ei olnud temal postivalitsuse teenistusse astumise ajal mingisugust varandust olemas.

Toimetuse märkus. Eeltoodud kirjatükk on toimetusele saadetud väljaspoolt. Ei tahaks uskuda (kuid andmed tõendavad), et ühes tähtsamal valitsusasutuses nii vastutusrikkal kohal on kauemat aega püsinud isik, kellel oma tööalal tarvilised teadmised puuduvad! Et härra Kolk'i järelvalvel teostatud ehitustel defekte olla avalikuks tulnud, ei ole veel mõõduandev, et ta ehitustöid ei mõista ehk neid nõrgemini teaks, kui dokumentidega varustatud arhitektid või insenerid. Defektidega ehitused on viimase aja harilik nähtus ja tulevad ette ka seal, kus „paberilega“ insenerid neid töid juhatanud (Raua tänava koolimaja, riigitrükkikoja hoone, raudteevalitsuse maja Tehnika tänaval nr. 16-k jne.). Mis kõige tähtsam — on see, et hr. Kolk, olles posti peavalitsuse arhitekt, samal ajal ka kõrvalisi eraehitusi juhib. Kas ei leia postivalitsus omale sarnase koha peale meest, kes terve jõu oma otsekohesele ametile pühendaks?

Johanna Fromann *

Sündinud 30. jaanuaril 1900. Virumaal, Eisma rannas kehva kaluri tütre. Alghariduse sai Vainupää kabeli köstri Frühlingi juures, ning pärast Vaivara algkoolis, kus tema lalletar õpetajaks oli. Juba lapsena tundis suurt huvi teaduse ja hariduse vastu, kuid kui tugev see tahe edasiõppimiseks ka ei olnud, puudusid selle teostamiseks võimalused. Kuna vanemate teenistus vaevalt äraelamiseks küünis, tuli tal koguni noorelt iseseisva leivateenistuse peale mõelda. Nii ilmubki ta Tallinna kuueteist aastase, lotuses leida teenistust; ühtlasi kavatses ta mõnda õhtukooli sisse astuda. Kuid nii mõ-

JOHANNA FROMANN †.

negi asjata katse järele pöörab ta koju tagasi. Alles Eesti Vabariigi algul läheb tal korda leida teenistuskoha põllutöoministeeriumi statistika osakonda. Ühes teenistusse astumisega avaneb ka võimalus edasiõppimiseks. Algul astub ta Rahvaülikoli, kuid tema paleuseks on ikkagi kõrgem haridus — ülikool, ning kui 1921. aasta sügisel Tallinna College juures avatakse eelkursus, ei kõhkle ta minutitki sinna sisseastumast, — et oma eesmärki taotleda. Vahepeal on aga eelpool tähendatud osakond likvideeritud, ning noor neiu on jällegi oma leivapalukese kaotanud. Pea terve aasta kestab teenistusetähe olek, mille tagajärjel seisukord väga raskeks muutub, — tekivad võlad jne., kuni 1922. a. kevadel õnnestub leida teenistust peapostkontoris õpilasena. Peale ametieksamite sooritamist määratakse ta 11. detsembril 1922. a. Tallinna peapostkontori pakkide osakonda ametnikuks, kus viimase ajani püsib. Visalt jätkab ta oma hariduse täiendamist, käies teenistusest vabal ajal Colledshis. Agaralt pooldab kutseühisulist liikumist. Raske töö kõrval leiab aega veel kutseühingu näitetrupis tegutsemiseks, kust elavalt osa võtab.

Oma avara ilmavaate ning heasüdamlikkusega võitis ta omale nii kaasõpilaste kui kaasteenijate hulgas väärilist lugupidamist ja sooja sõprust. Karm saatus aga takistas ta edasipüüdmist — ning 15. detsembril 1925. a. uinus ta igavesele unele raske südame- ja neeruhaiguse tagajärjel.

Toimetusele saadetud kirjad.

Posti peavalitsuse õiendused „Sides“ nr. 1 ilmunud artiklite puhul: „Kuidas mõnikord Ameerikat leitakse“ ja „Ametioskuse langus meie postiametkonnas“.

I.

„Sides“ nr. 1 ilmunud kirjutuse kohta „Kuidas mõnikord Ameerikat leitakse“ on minul au järgmist teatada:

Rahvusvahelisel postikongressil, mis 1925. aastal Stockholmis peeti, oli rahasaatmise keeld tähtkirjades arutusel, kuid lükkati järgmistel motiividel tagasi: kuritarvitustlikku rahasaatmist tähtkirjades ei ole võimalik oletada, sest tähtkirjades saadetakse harilikult raha kohtadest ja kohtadesse, kust rahasaatmine muul teel võimata. Sellepärast ei ole mõtet sarnaseid postitarvitajaid karistada. Pealegi saadab sarnane tarvitaja raha omal riisikol, sest tähtkirja kaotamise puhul saab saatja kahjutasu ainult 500 marka, vaatamata selle peale, kui palju temal raha selle sees oli. Ei ole ka meil sisemaal tähtkirjade kaotamine märgata olnud ja ei saa neid vist ka ette tulema, kui asutused tähtkirjade kontroleerimise korrast kindlasti kinni peavad; sellepärast ei või ka oletada, et raha saatmine tähtkirjades võiks kedagi kuritarvitusele meelitada. Kui aga tähtkirjades saadetakse raha konfiskeeritakse, siis meelkitab see asjaolu küll teenijaid sarnaste kirjade peale pealkirjade tegemisele nende avamise kohta, et ühe veerandi osa sellest summast omale saada. Veneaegsed postimäärustikud ei sisalda keeldu raha saatmise kohta tähtkirjades ja ei anna võimalust seda raha konfiskeerida, nagu artikli kirjutaja arvab. Raha saatmist tähtkirjades ei pea mina küll mitte soovitavaks, aga ära keelata seda mina ei saa, sest maksvad määrused seda ei õigusta. Kui arvesse võtta rahva nõuete täitmise vajadust, siis ei kavatse mina ka tulevikus sarnast välismaalistele määrustele vastukäivat määrust maksma panna soovitada, sest see võtaks postitarvitajatelt viimase võimaluse ära raha saata sarnastest asutustest ja sarnastes asutustes, kus rahaoperatsioonid ei toimetata.

G. Jallajas.

Peavalitsuse ülem.

*

On loomulik, et meie posti tuleb arendada selles suunas, et ta juba lähemal ajal kõrge kultuuriga maade posti korraldustele järele jõuaks. Selles mõttes olgu posti peavalitsuse ülem hr. Jallajase seletus otse tervitatud. Mis puutub aga raha saatmisesse tähtkirjades sisemaalises läbikäimises, siis pole vene postireeglid seda kunagi lubanud ega luba ka praegugi. Kinnitan veel kord, et vene postiläbikäimiste määrustiku 4. peatükk ei sisalda üldse midagi korrespon-